

ר שומות

הצעות חוק

1 באפריל 1951

72

כ"ד באדר ב' תשי"א

עמוד

156

165

הצעת חוק חופשה שנתית, תשי"א—1951

הצעת חוק בנק הדואר, תשי"א—1951

חוק חופשה שנתית, תשי"א — 1951

פרק ראשון : מכוא

1. בחוק זה —

פירושים

„החופשה“ פירושו — חופשה שנתית המגיעה לעובד על פי חוק זה ;
 „מפקח עבודה“ פירושו — מפקח, כמשמעותו בפקודת מחלקת העבודה, 1943 ;
 „עובד בשכר“ פירושו — עובד שגמול עבודתו, כולו או חלקו, משתלם שלא על בסיס של חודש או תקופה ארוכה יותר ;
 „קרן חופשה“ פירושו — קרן חופשה ששר העבודה הקימה או הסמיכה על פי סעיף 18 ;
 „שנת עבודה“ פירושו — פרק זמן של שנים עשר חודש, שתחילתו אחד באפריל של כל שנה, מיום 1 באפריל 1951 ואילך.

פרק שני : החופשה

2. כל עובד זכאי לחופשה שתינתן לפי הוראות חוק זה.

הזכות לחופשה

3. (א) אורך החופשה הוא 14 יום לכל שנת עבודה אצל מעביד אחד או במקום עבודה אחד ; אך שר העבודה רשאי לקבוע, בתקנות, לעבודה מסוימת חופשה ארוכה מזו, אם ראה צורך בכך מטעמים שבבריאות העובד או שבנסיבות העבודה.

אורך החופשה

(ב) היה הקשר המשפטי שבין העובד ובין המעביד קיים כל שנת העבודה, והעובד עבד באותה שנה :

- (1) לפחות 200 ימים — יהיה מספר ימי החופשה כאמור בסעיף קטן (א) ;
- (2) פחות מ-200 ימים — יהיה מספר ימי החופשה חלק יחסי ממספר הימים שלפי סעיף קטן (א), כיחס של מספר ימי העבודה בפועל אל המספר 200 ; חלק של יום חופשה לא יובא במנין.

(ג) היה הקשר המשפטי שבין העובד ובין המעביד קיים בחלק משנת העבודה, והעובד עבד בתוך אותו חלק שנה :

- (1) לפחות 240 ימים — יהיה מספר ימי החופשה כאמור בסעיף קטן (א) ;
- (2) פחות מ-240 ימים — יהיה מספר ימי החופשה חלק יחסי ממספר הימים שלפי סעיף קטן (א), כיחס של מספר ימי העבודה בפועל אל המספר 240 ; חלק של יום חופשה לא יובא במנין.

4. (א) סעיף 3 אינו חל על עובד בשכר שעבד פחות מ-75 ימים רצופים, אצל מעביד אחד או במקום עבודה אחד, בין בשנת עבודה אחת ובין בשתי שנות עבודה רצופות. לעובד כאמור תשולם תמורת חופשה, כמפורש בפרק השלישי.

עובד זמני בשכר

(ב) לענין סעיף קטן (א) רואים ימי עבודה כרצופים, אפילו חלה הפסקה בעבודה מחמת —

- (1) שירות מילואים לפי חוק שירות בטחון, תש"ט — 1949 ;

¹ ע"ר מס' 1250 מיום 15.2.43, תוס' 1, עמ' 71.
² כפר החוקים 25 מיום כ"א באבול תש"ט (15.9.49), עמ' 271.

- (2) יום המנוחה השבועית או חג שאין עובדים בהם. אם על פי חוק ואם על פי הסכם או נוהג, וכן אחד במאי ;
- (3) חופשה על פי חוק זה וכל חופשה או פגרה שניתנה לעובד על פי חוק או בהסכמת המעביד, בין בשכר ובין שלא בשכר ;
- (4) שביתה או השבתה ;
- (5) תאונה או מחלה ;
- (6) ימי אבל במשפחה שמטעמי דת או נוהג לא עבד בהם העובד ;
- (7) הפסקה ארעית ללא הפסקת יחסי עובד ומעביד.

חיסוב ימי החופשה

5. (א) ואלה הימים שלא יובאו במנין ימי החופשה —

- (1) הימים בהם שירת העובד שירות מילואים לפי חוק שירות בטחון, תשי"ט — 1949 ;
- (2) ימי חג שאין עובדים בהם, אם על פי חוק ואם על פי הסכם או נוהג — להוציא ימי המנוחה השבועית ;
- (3) ימי חופשת לידה ;
- (4) הימים שבהם אין העובד מסוגל לעבוד מחמת תאונה או מחלה ;
- (5) ימי אבל במשפחה, שמטעמי דת או נוהג אין העובד עובד בהם ;
- (6) ימי שביתה או השבתה ;
- (7) ימי הודעה מוקדמת לפיטורים, אלא אם עלו על ארבעה עשר, ובמידה שעלו.
- (ב) חלו ימים מן האמורים בסעיף קטן (א) בימי החופשה, יראו את החופשה כנפסקת לאותם הימים, ויש להשלימה ככל האפשר תוך אותה שנת עבודה.

מועד החופשה

6. החופשה תינתן בשנת העבודה הבאה אחרי שנת העבודה שבעדה היא ניתנת.

צבירת חופשה

7. אין החופשה ניתנת לצבירה ; ואולם רשאי העובד, בהסכמת המעביד, לקחת רק שבעה ימי חופשה לפחות ולצרף את היתרה לחופשה שתינתן בשתי שנות העבודה הבאות.

רציפות החופשה

8. החופשה תהיה רצופה, אלא שבהסכמת העובד והמעביד ובאישור ועד העובדים במקום, אם ישנו, אפשר לחלקה, ובלבד שפרק אחד ממנה יהיה לפחות שבעה ימים.

חחילת החופשה

9. (א) תאריך חחילת החופשה ייקבע לפחות ארבעה עשר יום מראש, ומשנקבע התאריך, ירשום אותו המעביד בפנקס המתנהל על פי סעיף 26, אם הוא חייב לנהל פנקס כזה.

(ב) סעיף זה אינו חל על חלקי חופשה של פחות משבעה ימים.

פרק שלישי : תשלומים

דמי חופשה

10. (א) המעביד חייב לשלם לעובד בעד ימי החופשה דמי חופשה בסכום השווה לשכרו הרגיל.

(ב) השכר הרגיל לענין סעיף זה הוא :

- (1) לגבי עובד שגמול עבודתו, כולו או חלקו, משתלם על בסיס של חודש או תקופה ארוכה יותר — שכר העבודה שהעובד היה מקבל בעד אותו פרק זמן אילו לא יצא לחופשה והוסיף לעבוד ;
- (2) לגבי עובד בשכר — שכר העבודה היומי הממוצע כפול במספר ימי החופשה. שכר העבודה היומי הממוצע הוא הסכום היוצא מחילוק שכר רבע השנה

שקדמה לחופשה למספר תשעים; היו ברבע השנה כאמור חדשי עבודה לא-מלאה, יחושב השכר היומי הממוצע לפי רבע השנה של העבודה המלאה ביותר שבשנים עשר החדשים שקדמו לחופשה, הכל לפי בחירת העובד.

(ג) שכר עבודה לענין סעיף קטן (ב) הוא כל תמורה, בכסף או בשווה כסף, המשתלמת לעובד על ידי המעביד בעד שעות העבודה הרגילות; סכום המשתלם לעובד לכיסוי הוצאות מיוחדות שאינן קיימות בעת החופשה, אין רואים אותו כחלק משכר העבודה.

11. דמי החופשה ישולמו לכל המאוחר ביום שבו היו משלמים לעובד את שכרו, אילו לא יצא לחופשה והוסיף לעבוד; אך אם העובד יוצא לחופשה של שבועה ימים לפחות, ודרש להקדים את תשלום דמי החופשה — ישולמו לכל המאוחר שני ימים לפני תחילת החופשה.

המועד לתשלום דמי החופשה

12. עובד לא יעבוד בשכר בימי חופשתו, ואם עבד עבודה סדירה בשכר, איבד את זכותו לדמי חופשה; ואם כבר שולמו, רשאי המעביד לנכותם משכר העבודה שישולם לעובד, או לנכותם בכל דרך בה גובים חוב אורחי.

איבוד הזכות לדמי חופשה

13. פוטר עובד לפני שניתנה לו החופשה המגיעה לו עד ליום שבו חדל לעבוד, ישלם המעביד פדיון חופשה בסכום השווה לדמי החופשה שהיו משתלמים לעובד אילו יצא לחופשה ביום שבו חדל לעבוד.

פדיון חופשה

14. (א) שר העבודה רשאי לקבוע, בתקנות, הוראות משלימות בדבר חישוב השכר הרגיל לענין סעיף 10.

חישוב השכר הרגיל, וחילוקי דעות בדבר החלטות

(ב) התעוררו חילוקי דעות בדבר דרך חישובם של דמי החופשה, או של פדיון החופשה, או בקשר לסעיף 12, יכריע שר העבודה הכרעה סופית. שר העבודה רשאי להעביר לאחר את סמכויותיו לפי סעיף קטן זה; הודעה על העברת סמכויות תפורסם ברשומות.

15. (א) עובד בשכר שעבד אצל מעביד אחד, או במקום עבודה אחד, לפחות יום אחד אך פחות מ-75 ימים רצופים כאמור בסעיף 4, בין בשנת עבודה אחת ובין בשתי שנות עבודה רצופות, ישלם בעדו המעביד תמורת חופשה 4% לפחות משכר העבודה. אולם עובד בשכר שעבד כאמור בחקלאות, ישלם בעדו המעביד בשנים עשר החדשים הראשונים שלאחר תחילת תקפו של חוק זה תמורת חופשה 2% לפחות, ובשנים עשר החדשים שאחריהם 3% לפחות.

תשלום תמורת החופשה

(ב) תמורת החופשה תשולם לקרן החופשה של ענף העבודה שבו עבד העובד, או בכל דרך אחרת שתיקבע בתקנות; תמורת חופשה המשתלמת לקרן חופשה, חייב המעביד לשלמה לכל המאוחר תוך תשעה ימים מיום שבו חדל העובד לעבוד.

(ג) תמורת החופשה ששולמה לקרן חופשה תימסר לעובד לפי הוראות תקנון הקרן, ותמורת החופשה ששולמה בדרך אחרת תימסר לעובד בהתאם לתקנות לפי סעיף קטן (ב).

16. נתחייב מעביד לשלם תמורת חופשה לקרן חופשה או בדרך אחרת שנקבעה בתקנות, יראו את תמורת החופשה כחוב המגיע ממנו לקרן החופשה או למי שיש לשלמה בהתאם לתקנות.

זכות לתבוע תמורת חופשה

17. דמי חופשה, פדיון חופשה ותמורת חופשה, דינם לכל דבר כדין שכר עבודה.

דין החלטות

פרק רביעי: קרנות חופשה

18. (א) שר העבודה רשאי להקים קרן חופשה, וכן רשאי הוא להסמיך קרן חופשה בתנאים שימצא לנכון, אם נוכח כי יש בה ערובה מספקת לשימוש יעיל בתמורת החופשה לנופש ולהבראה.
- (ב) לא יקים ולא יסמיך שר העבודה יותר מקרן חופשה אחת לענף עבודה אחד.
- (ג) בהנהלתה של כל קרן חופשה יהיו נציגי עובדים ונציגי מעבידים, שווה בשווה, כפי שייקבע בתקנות.
19. קרן חופשה תהיה נתונה לפיקוח שר העבודה, בהתאם לתקנות.
20. קרן חופשה היא גוף מאוגד, ורשאית היא להתקשר בחוזים ולהיות צד בכל הליך משפטי ובכל משא ומתן אחר.
21. שר העבודה יקבע תקנון לדוגמה לקרנות חופשה ואתו תקנון, כשינויים שיאשרו על ידיו, יהיה לתקנון של קרן חופשה, והקרן תפעל לפיו.
22. שר העבודה רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר דרך ייסודה של קרן חופשה, בדבר דרך פעולתה, בדבר הנהלת חשבונותיה, הגשת דינים וחשבונות ופרסומם, ובדבר דרכי הפיקוח עליה, ואופן השקעת כספים והשימוש בעודפים לשם נופש והבראה.
23. (א) שר העבודה רשאי, בצו, לבטל את הסמכתה של קרן חופשה, או לפרק קרן חופשה שהוקמה על ידיו, בכל אחד משלושה אלה:
- (1) אין הקרן מקיימת את התנאים שנקבעו להסמכתה;
 - (2) אין הקרן ממלאה אחרי תקנות שהותקנו לפי חוק זה;
 - (3) הביטול או הפירוק רצוי, לדעת שר העבודה, לטובת האנשים שלהם משתלמת תמורת חופשה.
- (ב) ביטל שר העבודה את הסמכתה של קרן חופשה, או פירק קרן חופשה, יודיע, בצו, למי ובאיזה תנאים יעברו כספי הקרן. ניתן הצו, יוקנו כספי הקרן למי שהועברו אליו לפי הצו, ולאיש זולתו לא תהיה שליטה עליהם.
24. הודעה על הקמת קרן חופשה או על הסמכתה, וכן הודעה על פירוק קרן חופשה או על ביטול הסמכתה, תפורסם ברשומות.
25. (א) שר העבודה ימנה אדם להיות רושם קרנות חופשה; הודעה על המינוי תפורסם ברשומות.
- (ב) שר העבודה רשאי להעביר לרושם קרנות חופשה את הסמכויות הנתונות לו על פי פרק זה, חוץ מהסמכויות להתקין תקנות, לפרק קרן חופשה או לבטל את הסמכתה; הודעה על העברת סמכויות תפורסם ברשומות.

פרק חמישי: ביצוע וענשים

26. (א) מעביד חייב לנהל פנקס חופשה שבו יירשמו ביחס לכל עובד הפרטים שייקבעו בתקנות.
- (ב) שר העבודה יקבע, בהודעה שתפורסם ברשומות, את סוגי המעבידים שעליהם יחול סעיף זה.
- (ג) בהודעה על פי סעיף קטן (ב) רשאי שר העבודה לקבוע שפנקס החופשה יהיה חלק מפנקס אחר שהמעביד חייב לנהלו על פי חוק ששר העבודה ממונה על ביצועו.

27. (א) סמכויותיו של מפמח עבודה, ביחס לכל מקום שיש לו יסוד להניח כי עובד בו עובד, הן כסמכויותיו של מפמח לפי סעיף 10 (1) לפקודת מחלקת העבודה, 1943.

(ב) מפמח עבודה רשאי לחקור, בכל ענין הנוגע לחוק זה, כל אדם הנמצא במקום שאליו בא מפמח העבודה בתוקף סמכויותיו לפי סעיף קטן (א); אך לא יידרש אדם ליתן תשובה או עדות העלולה לגלגל עליו אשמה פלילית. מפמח עבודה רשאי לרשום בפרוטוקול את תשובותיו ותודעותיו של הנחקר.

(ג) דין הפרוטוקול שנרשם בהתאם לסעיף קטן (ב) כדין הודעה שנרשמה בהתאם לסעיף 2 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות) ¹, והסעיפים 3 ו-4 לאותה פקודה חלים עליו.

28. (א) מעביד שעבר אחת העבירות האלה —

- (1) לא נתן לעובדו חופשה לפי חוק זה;
 - (2) לא שילם, בלי צידוק מספיק ותוך זמן המתקבל על הדעת, דמי חופשה, פדיון חופשה או תמורת חופשה לפי חוק זה —
- דינו — קנס עד חמישים לירות ביחס לכל עובד שלגביו נעברה העבירה.

(ב) אדם שעבר אחת העבירות האלה —

- (1) הפריע למפקח עבודה להשתמש בסמכויותיו;
 - (2) סירב להשיב למפקח עבודה על שאלה שהוא חייב להשיב עליה;
 - (3) לא ניהל פנקס חופשה לפי סעיף 26;
 - (4) לא רשם את הפרטים שיש לרשומם בפנקס החופשה או רשם פרטים לא-נכונים או לא-מלאים;
 - (5) עבר על תקנות שהתקין שר העבודה על פי חוק זה —
- דינו — קנס עד עשרים לירות.

29. חברה, אגודה שיתופית או כל חבר אנשים אחר שלא נתן לעובד חופשה לפי חוק זה או שלא שילם, בלי צידוק מספיק ותוך זמן המתקבל על הדעת, דמי חופשה, פדיון חופשה או תמורת חופשה, רואים כאחראי לעבירה גם כל חבר הנהלה, מנהל או פקיד של אותו חבר אנשים, ואפשר להביאו לדין ולהענישו כאילו עבר הוא את העבירה, אם לא הוכיח אחד משני אלה:

- (1) שהעבירה נעברה שלא בידיעתו;
- (2) שנקט בכל האמצעים הנאותים כדי להבטיח שהוראות חוק זה בקשר לעבירה הנדונה יקוימו.

30. (א) במשפט שבו נאשם אדם בעבירה על פי סעיף 28 (א) (1), הזכות בידי העובד לטעון ולחקור עדים, ורשאי בית המשפט, לפי בקשת העובד, לחייב את הנאשם לשלם לעובד סכום השווה לדמי חופשה שהיו משתלמים לו אילו ניתנה החופשה בסוף שנת העבודה שאחרי שנת העבודה שבעדה הגיעה החופשה.

(ב) במשפט שבו נאשם אדם בעבירה על פי סעיף 28 (א) (2), הזכות בידי העובד או בידי מי שיש לשלם לו את תמורת החופשה, הכל לפי הענין, לטעון ולחקור עדים, ורשאי בית המשפט, לפי בקשת העובד או לפי בקשת מי שיש לשלם לו את תמורת החופשה, לחייב את הנאשם לשלם את דמי החופשה, פדיון החופשה או את תמורת החופשה שהנאשם היה חייב לשלם ולא עשה כן.

¹ חוקי א"י, כרך א', פרק 5"ד, עמ' 439.

	(ג) החלטת בית המשפט המחייבת את הנאשם כתשלום, כאמור בסעיף קטן (א) או בסעיף קטן (ב), דינה, בכל הנוגע להוצאה לפועל, כדין פסק-דין סופי של בית משפט מוסמך. לטובת העובד או לטובת מי שיש לשלם לו את תמורת החופשה, הכל לפי הענין.
התישנות	31. תקופת התישנות לכל תביעה על פי חוק זה, בין אורחית ובין פלילית, היא שלוש שנים.
חופשה כשעת חירום	32. בשעה שקיים במדינה מצב חירום בתוקף הכרזה על פי סעיף 9 (א) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948, וכן בשעה שלדעת שר העבודה צרכי ההספקה במדינה מחייבים זאת, רשאי שר העבודה, בצו כללי או מיוחד, לדחות את מועד החופשה לגבי כל העובדים או לגבי סוג מסויים של עובדים; נתן שר העבודה צו כאמור, יקבע הוא תוך איזה מועד תינתן החופשה או באיזו דרך יפצו את העובד על החופשה.
דיו עובדי המדינה	33. לענין חוק זה דין עובד המדינה כדין כל עובד אחר.
חברת עובדים	34. בחברת עובדים, בין שהיא גוף מאוגד ובין שאינה גוף מאוגד, רואים את כל אחד מבני החברה כעובדו של האדם שמסר לחברה את העבודה, אם היו רואים אותו כך אילו היה קיים קשר ישיר בינו ובין כל אחד מבני החברה, ואת כל אחד מבני החברה כאמור רואים כעובד בשכר שעבד פחות מ-75 ימים רצופים שבעדו יש לשלם תמורת חופשה לפי סעיף 15.
איחלום	35. חוק זה אינו חל על — (א) עובד בחקלאות המקבל את כל גמול עבודתו בחלק מהיבול, בשירותים או בשוה כסף; (ב) עובד המקבל את כל גמול עבודתו בחלק מהרווחים; (ג) עובד ארעי בעבודה שאינה לצורך עסקי המעביד או מקצועו.
ביצוע ותקנות	36. שר העבודה ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו.
חובת התייעצות	37. שר העבודה לא יתקין תקנות, להוציא תקנות על פי סעיף 26 (א), ולא ישתמש בסמכויותיו לפי הסעיפים 26 (ב) ו-32, אלא לאחר התייעצות עם ארגון העובדים הארצי המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים וכן עם ארגונים ארציים של מעבידים שלדעת שר העבודה הם רפרזנטטיביים ונוגעים בדבר.
שמירת זכויות	38. חוק זה אינו בא למעט מכל זכות הנתונה לעובד לפי חוק, הסכם קולקטיבי, חוזה עבודה או נוהג.
תחילת תוקף	39. תקפו של חוק זה הוא מיום.....

¹ ע"ר מס' 2 מיום י"ב באייר תש"ח (21.5.48), הוס' א' עמ' 1.

ד ב ר י - ה ס כ ר

1. החוק המוצע בא להבטיח חופשה שנתית בשכר לכל עובד כזכותו וחובתו כאחד.
2. חלק ניכר מהעובדים נהנה כבר עתה מחופשה שנתית על יסוד הסכמים קולקטיביים או נוהג; אך אין חוק שיחייב מעביד להעניק לעובדיו חופשה שנתית בשכר ושיאסור על עובד לעבוד בעת החופשה השנתית או לקבל תשלום תמורתה. בענפי עבודה רבים, החופשה השנתית היא כלל; כך למשל נהוגה חופשה שנתית בתעשייה, בפקידות ובמסחר, אך גם בענפי עבודה אלה לא כל העובדים נהנים מהזכות לחופשה שנתית. החוק המוצע בא להעניק לכל העובדים את הזכות שהיום נהנה ממנה רק חלק מהעובדים, אמנם חלק ניכר.
3. החוק המוצע יחול על כל העובדים, פרט לעובדים המפורטים בסעיף 35, ללא הבדל ענף עבודה וללא הבדל שכר עבודה, חישובו ותשלומו. אין החוק מבחין בין עובד בתעשייה לבין עובד בפקידות או חקלאות; בין עובד קבוע לבין עובד זמני; בין עובד המקבל משכורת חדשית לבין עובד המקבל שכר יומי.
4. החוק קובע זכויות מינימום והן —
 - (א) חופשה שנתית של 14 יום (סעיף 3);
 - (ב) תשלום בעד ימי החופשה בסכום השווה לשכר העבודה שהעובד היה מקבל לולא יצא לחופשה (סעיף 10).
5. לחופשה שנתית של 14 יום זכאי כל עובד אשר תוך שנת עבודה (מ"1 באפריל עד 31 במרס) עבד לפחות את מספר הימים הקבועים בחוק אצל אותו מעביד או באותו מקום עבודה; עבד פחות ממספר הימים הקבועים בחוק, יהא זכאי לחופשה באופן יחסי (סעיף 3).
6. עובד שתוך חופשתו עובד עבודה סדירה בשכר, יאבד את זכותו לתשלום דמי החופשה (סעיף 12).
7. ימי החופשה על פי החוק כוללים שבתות, אך אינם כוללים חגים וימים אחרים כמפורט בסעיף 5. תקופת החופשה תהיה, בדרך כלל, רצופה, ואין לצבור חופשה ואין לסטות מעקרונות אלה, אלא בתנאים המפורטים בסעיפים 7 ו-8.
8. עובד בשכר אשר עבד פחות מ-75 ימים רצופים אצל אותו מעביד או באותו מקום עבודה, לא יקבל חופשה שנתית; אך המעביד ישלם 4% משכר העבודה כתמורת החופשה. לגבי עובדים בחקלאות נקבעה תקופת מעבר של שנתים שבהן תשלום תמורת החופשה בשיעור קטן יותר (סעיף 15 א).
9. תשלום תמורת החופשה יהיה באמצעות קרן חופשה או בדרך אחרת שתיקבע בתקנות (סעיף 15 ב); הפרק הרביעי (סעיפים 18—25) מכיל הוראות בדבר הקמתן, הסמכתן ודרכי פעולתן של קרנות חופשה.
10. הפיקוח על ביצוע החוק יהיה בידי מפקחי עבודה, אשר לפי סעיף 10 (1) לפקודת מחלקת העבודה, 1943, רשאים הם להיכנס למקומות עבודה, לעיין בפנקסים וברשימות שיש לנהלם על פי חוקי עבודה, ולחקור כל אדם בקשר לביצוע החוק. מפקחי העבודה רשאים לערוך פרוטוקול ולהחתים עליו את הנהקר. מי שמסר עדות כמשפט בניגוד לעדותו שנרשמה בפרוטוקול, צפוי לעונש על פי הוראות פקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות) (סעיף 27).
11. החוק המוצע כולל את ההוראות שבאמנה הבינלאומית בדבר חופשה שנתית בשכר משנת 1936, שנתקבלה על ידי ארגון העבודה הבינלאומי. כן הובאה בחשבון ההמלצה בדבר חופשה שנתית שנתקבלה על ידי ארגון העבודה הבינלאומי באותה שנה. חקיקת החוק המוצע תאפשר למדינת ישראל להצטרף לאמנה האמורה.

אמנה בדבר חופשה שנתית בשכר

הועידה הכללית של ארגון העבודה הבינלאומי, אשר כונסה בג'ניבה על ידי הוועד המנהל של ארגון העבודה הבינלאומי, וקיימה את מושבה העשרים ביום 4 ביוני 1936 — והחליטה לקבל הצעות מסויימות בדבר חופשה שנתית בשכר — הוא הסעיף השני בסדר היום של המושב —

וקבעה שהצעות אלה ילבשו צורת אמנה —

מקבלת היום, יום 24 ביוני 1936 את האמנה שלקמן שתיקרא „אמנה בדבר חופשה שנתית בשכר, 1936“.

סעיף 1

אמנה זו תחול על המועבדים בכל מפעל או מקום עבודה מהמפורטים להלן, בין אם הם ציבוריים או פרטיים:

(א) מפעלים לייצור מצרכים, שינויים, ניקויים, תיקונים, קישוטם, גמירתם, התאמתם למכירה, שבירתם או הריסתם וכן מפעלים בהם משנים חומרים לרבות מפעלים העוסקים בבניית אניות, או חיול, העברה, מסירה של חשמל או של כל כוח מניע מכל מין.

(ב) מפעלים העוסקים אך ורק או בעיקר בבנייתם, בניה מחדש, החזקתם, תיקונם, שינויים או הריסתם של הדברים שלקמן:

בנינים, מסילות ברזל, מסילות לחשמליות, שדות תעופה, נמלים, אגנים, מזחים, עבודות להגן בפני סחב הקרקע ועל חוף הימים, תעלות, עבודות המיועדות להובלה בפנים המדינה, כים או באויר, כבישים, מנהרות, גשרים, מובילי מים, ביבים, תעלות ניקוז, בארות, עבודות מיועדות לניקוז ולהשקאה, אינסטלציה לקשרי בוק (טלקומוניקציה), מפעלים לייצור ואספקת חשמל או גז, העברת צינורות, מפעלים לאספקת מים ומפעלים העוסקים בעבודות דומות אחרות או בעבודות הקשורות בהכנה או בהנחת היסודות למפעל או למבנה כזה;

(ג) מפעלים העוסקים בהעברת נוסעים או סחורות בכבישים, במסילות ברזל, באויר או בדרכי מים יבשתיים (בפנים המדינה) לרבות הטיפול בסחורות באגנים, רציפים, רציפי טעינה ופריקה, במחסנים ובשדות תעופה;

(ד) מכרות, מחצבות ומפעלים אחרים להפקת מחצבים מן האדמה;

(ה) מפעלים מסחריים או למלאכה, לרבות שירותי דואר וקשרי בוק (טלקומוניקציה);

(ו) מפעלים ושירותים אדמיניסטרטיביים בהם מועבדים עוסקים בעיקר בעבודה משרדית;

(ז) עתונים;

(ח) מפעלים בהם מטפלים בחולים, בנכים, במחוסרי אמצעים או בחולי רוח;

(ט) מלונים, מסעדות, אכסניות, מועדונים, בתי קפה ובתי מרגוע אחרים;

(י) תיאטרונים ומקומות שעשועים ציבוריים;

(יא) מפעלי מסחר ותעשייה מעורבים שאינם נכללים בסוגי המפעלים שלעיל.

2. הרשות המוסמכת בכל מדינה, תקבע, לאחר התייעצות עם הארגונים הגדולים של נותני העבודה והעובדים, אם ארגונים כאלה קיימים, את הקו המבחין בין המפעלים והמוסדות המפורטים בסימן הקודם לבין אלה שאמנה זאת לא חלה עליהם.

3. הרשות המוסמכת בכל מדינה רשאית להוציא מחלוקת אמנה זאת —

(א) את האנשים המועסקים במפעלים בהם עובדים רק בני משפחתו של המעביד.

(ב) את האנשים המועסקים בשירותים ציבוריים שחנאי עבודתם מזכים אותם לחופש שנתי בתשלום שתקופת ארכו היא לפחות כתקופת החופשה כקבוע באמנה זו.

סעיף 2

1. כל אדם אשר אמנה זו חלה עליו יהיה זכאי לקבל אחרי שנה אחת של עבודה רצופה — חופשה שנתית בשכר של לפחות ששה ימי עבודה.

2. בני אדם — לרבות שוליות — שהם למטה מגיל של 16 שנה יהיו זכאים לקבל אחרי שנה אחת של עבודה רצופה חופשה שנתית בשכר של לפחות שנים עשר ימי עבודה.

3. לא ייחשבו כנכללים בחופשה השנתית בשכר יומי:

(א) חגים ציבוריים וימי חג מסורתיים (מקובלים);

(ב) הפסקות בעבודה בגלל מחלה.

4. אפשר לקבוע בחוקי המדינה שבמסיבות מיוחדות מותר לחלק כל חלק של החופשה השנתית בשכר העולה על המינימום שנקבע בסעיף זה.

5. תקופת החופשה השנתית בשכר תוארך עם הותק בעבודה בתנאים שייקבעו בחוקי המדינה.

סעיף 3

כל אדם היוצא לחופשה מתוקף סעיף 2 מאמנה זו יקבל בעד כל תקופת החופש:

(א) את התשלומים הרגילים שלו, שאופן חישובם ייקבע בחוקי המדינה וכן יקבל במזומנים את שווי הענקות בעיה, אם הוא מקבל כאלה, או

(ב) את התשלומים שנקבעו לשם זה בחוזה קולקטיבי.

סעיף 4

לא יהיה כל תוקף להסכם המיועד לבטל את הזכות לחופשה שנתית בשכר או לוותר עליה.

סעיף 5

מותר לקבוע בחוקי המדינה כי אדם העושה עבודה בתשלום בתקופת חופשתו השנתית בשכר יפסיד את זכותו לקבל תשלום בעד תקופת חופשתו השנתית.

סעיף 6

אדם שפוטר מעבודתו בגלל נימוקים שנותן העבודה אשם בהם, לפני שקיבל את החופשה המגיעה לו יקבל בעד כל יום של חופשה המגיעה לו מתוקף אמנה זו את התשלומים כאמור בסעיף 3.

סעיף 7

על מנת להקל על ביצוע ממשי של הוראות אמנה זו, חייב כל נותן עבודה להחזיק פנקס, שצורתו תיקבע על ידי הרשות המוסמכת, ובו יצויין —

(א) תאריך כניסתו לעבודה של כל אדם המועסק על ידיו ואורך תקופת החופשה השנתית בשכר שכל אדם כאמור זכאי לה;

(ב) התאריך בו קיבל כל אדם המועסק על ידיו את חופשתו השנתית;

(ג) את התשלומים שכל אדם המועסק על ידיו קיבל אותם בעד תקופת החופשה השנתית בשכר.

כל חבר המקיים את האמנה הזאת יקבע הוראות על מנת לחייב ביצוע אמנה זו.

אמנה זו לא תפגע בכל חוק, פסק-דין, נוהג או הסכם בין עובדים ונותני עבודה, הקובעים תנאים טובים יותר מאלה הקבועים באמנה זו.

חוק בנק הדואר, תשי"א-1951

הקמת בנק הדואר	1. יוקם שירות בנקאי במסגרת שירות הדואר של המדינה, ויקרא "בנק הדואר".
מטרה וסכנויות	2. (א) מטרת בנק הדואר היא לעודד את החסכון ולהקל על העברת כספים.
(ב) השירותים שבנק הדואר יקיים הם:
(1) קבלת פקדונות נושאי-ריבית לחשבון חסכון, החוקתם וסילוקם;
(2) קבלת כספים לחשבון סילוקים, החוקתם, העברתם וסילוקם;
(3) העברת כספים באמצעות המחאות דואר.
(ג) בנק הדואר רשאי לעשות כל פעולה הדרושה לקיום שירותיו.
מקום הביצוע	3. בנק הדואר יקיים את שירותיו באותם בתי הדואר, סוכנויות הדואר ומקומות אחרים שייקבעו לכך מוזמן לזמן בהודעה.
הנהלה	4. (א) שר התחבורה ימנה יושב ראש לבנק הדואר (להלן — היושב ראש) שיכון את פעולותיו של בנק הדואר ויפקח על עסקיו. בעניני בנק הדואר שיש להם נגיעה לשאר שירותי הדואר, ובעניני המינהל הפנימי של בנק הדואר יתייעץ היושב ראש עם המנהל הכללי של בתי הדואר, כמשמעותו בפקודת בתי הדואר.
(ב) שר התחבורה ימנה מנהל לבנק הדואר (להלן — המנהל). עסקי בנק הדואר יתנהלו על ידי המנהל, בהתאם להוראות היושב ראש.
(ג) על מינוים של היושב ראש ושל המנהל תבוא הודעה ברשומות.
מועצת בנק הדואר	5. (א) תוקם מועצת בנק הדואר (להלן — המועצה) לייעץ את שר התחבורה בשאלות בעלות אופי עקרוני הנוגעות להנהלת עסקי בנק הדואר ולפיקוח עליהם.
(ב) ואלה הם חברי המועצה:
(1) היושב ראש, שיכהן כיושב ראש המועצה מכוח משרתו;
(2) המנהל הכללי של בתי הדואר או בא-כוחו;
(3) נציג משרד האוצר שימונה על ידי שר האוצר;
(4) נציג משרד התחבורה שימונה על ידי שר התחבורה;
(5) לא פחות משלושה ולא יותר מחמישה חברים, ששר התחבורה ימנה אותם כאנשי ציבור מתאימים לתפקיד זה מבחינת ידיעותיהם ונסיונם.
(ג) על הרכב המועצה ועל כל שינוי בו תבוא הודעה ברשומות.
(ד) ארבעה חברים יהיו מנין חוקי בישיבות המועצה.

¹ חוקי א"י, כרך ב', פק קט"ו, עמ' 1155.

<p>6. (א) כספים המוחזקים בחשבון סילוקים בבנק הדואר, לא תשולם עליהם ריבית. (ב) פקדונות בחשבון הסכון בבנק הדואר, תשולם עליהם ריבית בשיעור של שני אחוזים לשנה; אך שר התחבורה רשאי, לאחר התייעצות עם המועצה ובהסכמת ועדת הכספים של הכנסת, להעלות את שער הריבית.</p>	<p>ריבית</p>
<p>7. מסמך המשמש להעברת כספים או להוצאת כספים מבנק הדואר אינו ניתן להעברה, אלא לשם גביה על ידי בנקאי, כמשמעותו בפקודת שטרי חליפין¹ (להלן — בנקאי).</p>	<p>הגבלה על העברה</p>
<p>8. מסמך המשמש לעסקות בבנק הדואר יהיה פטור ממס בולים.</p>	<p>פטור ממס בולים</p>
<p>9. אחריות בנק הדואר כלפי לקוחותיו — כאחריות בנקאי; אולם בנק הדואר לא יהיה אחראי לנזק שיבוא מחמת איחור בביצוע הוראה או בזקיפת סכום לחשבון.</p>	<p>אחריות בנק הדואר</p>
<p>10. (א) בנק הדואר יוכל לתבוע ולהיתבע ולהיות צד בכל הליך משפטי. (ב) בכל תביעה ובכל הליך משפטי אחר מטעם בנק הדואר או נגדו, יהיה בנק הדואר מיוצג על ידי היועץ המשפטי לממשלת ישראל או על ידי בא-כוחו.</p>	<p>ייצוג כמשפטים</p>
<p>11. לא תוגש תביעה נגד בנק הדואר, אלא תוך שנה מיום שנולדה עילת התביעה; הוראה זו לא תחול על תביעה להחזרת כספים ששולמו לבנק הדואר ולתשלום ריבית המגיעה ממנו.</p>	<p>התיישנות</p>
<p>12. (א) כל החובות החלות על בנקאי בדבר שמירת סוד יחולו על בנק הדואר ועל כל אדם הממלא תפקיד בו או בגוף או במוסד הפועל בעניינו. (ב) אדם המגלה שלא כדין ידיעה שהגיעה אליו עקב מילוי תפקידו כאמור, דינו — קנס עד מאתיים וחמשים לירות.</p>	<p>סודיות</p>
<p>13. (א) הכספים שיתקבלו בבנק הדואר, מלבד הסכומים שיהיו דרושים לצרכיו השוטפים, יופקדו באוצר המדינה. (ב) שיעור כספי בנק הדואר שמוותר להשקיעם, ההשקעות לסוגיהן, והמכסה לכל סוג של השקעות, ייקבעו על ידי שר האוצר, בהסכמת שר התחבורה; שר התחבורה לא יתן הסכמתו אלא לאחר התייעצות עם המועצה.</p>	<p>הפקדת כספים והשקעתם</p>
<p>14. (א) היו ההכנסות של בנק הדואר, מן האגרות בעד השירותים ומן הרווחים על ההשקעות, עולות בשנת כספים מסויימת על הוצאותיו לקיום השירותים ולתשלום הריבית על הפקדונות — יועבר העודף לקרן שמורה, במידה שכספי הקרן אינם עולים אותה שעה לחלק עשירי מסכום התחייבויותיו של בנק הדואר. יתרת ההכנסה שאינה מועברת לקרן השמורה תועבר לאוצר המדינה כחלק מהכנסתו הכללית. (ב) עלו ההוצאות על ההכנסות בשנת כספים מסויימת, יכוסה הגרעון מתוך הקרן השמורה, ואם לא יספיקו כספי הקרן — יכוסה הגרעון מתוך אוצר המדינה.</p>	<p>הכנסות והוצאות</p>
<p>15. המדינה אחראית למילוי התחייבויותיו הכספיות של בנק הדואר.</p>	<p>אחריות המדינה</p>
<p>16. בנק הדואר יפרסם ברשומות, תוך ששה חדשים מתום כל שנת כספים, דין וחשבון כספי לאותה שנת כספים, ובו חשבון ריזוח והפסד, מאזן ופירוט השקעותיו של בנק הדואר לסוגיהן.</p>	<p>פרסום ריזוח חשבון</p>

¹ הוסיף א"י, סדר א', פרק ח', עמ' 51.

הפעלת
השירותים

17. בנק הדואר לא יפעיל שירות מן השירותים המפורטים בסעיף 2 (ב), אלא לאחר שתפורסם ברשומות הודעה על כך מטעם שר התחבורה.

עובדי בנק
הדואר

18. עובדי בנק הדואר ייחשבו כפקידי בית הדואר, כמשמעותם בפקודת בתי הדואר.¹

ענישים

19. (א) לענין עבירות וענישתן יראו —

(1) מסמך להעברת כספים או להוצאת כספים מחשבון בנק הדואר — כפקודה לתשלום כסף על ידי אדם העוסק בעסקי בנק, כמשמעותה בסעיף 337 לפקודת החוק הפלילי, 1936²;

(2) המחאת דואר — כבנקוט, כמשמעותו בפרק מ' לפקודה האמורה.

(ב) סעיף קטן (א) (2) ייכנס לתקפו עם פרסום ההודעה האמורה בסעיף 21 (ב).

תקנות וביצוע

20. (א) שר התחבורה ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות בכל דבר הנוגע לביצועו, לרבות תקנות בדבר הנהלת חשבון חסכון בידי קטן ובידי נאמן; בדבר הגבלת סכום הפקדון בחשבון הסכום שעליו תשולם ריבית; בדבר מינוי מורשה לבעל חשבון; בדבר עסקות בחשבוננו של נפטר, או של אדם שנפסל, כשמטרת העסקות היא תשלום הוצאות דחופות או קיום הרשאת הנפטר לשותף בחשבון; ובדבר קביעת אגרות על שירותי בנק הדואר.

(ב) שר התחבורה רשאי להעביר את סמכויותיו לאחר, תוך מן הסמכות למינויים ולהתקנת תקנות.

ביטול

21. (א) פקודת בנק החסכונות של בתי הדואר של פלשתינה (א"י), 1941³ — בטלה.

תיקון פקודת
בתי הדואר

22. (א) פקודת בתי הדואר י תתוקן כך:

(1) סעיפים 20 עד 23 ו-90 עד 93 — בטלים;

(2) בסעיף 102 יימחקו המלים "המחאת כסף".

(ב) תקפו של סעיף זה הוא מהיום שבו תפורסם ברשומות הודעה לפי סעיף 17 על הפעלת השירות הנזכר בסעיף 2 (ב) (3).

ד ב ר י ה ס ב ר

החוק המוצע בא להנהיג בארץ שירות בנקאי ממין מיוחד — בנק הדואר — שיפעל במסגרת שירותי הדואר של המדינה, ומטרותיו שלוש:

(א) לעודד בעלי אמצעים מוגבלים לחסוך עודפי הכנסותיהם;

(ב) לעודד את הציבור לשלם את תשלומיו שלא במזומנים, אלא בהעברה מחשבון לחשבון, כדי להקטין את המתזור במזומנים;

(ג) לאפשר העברת כספים באמצעות המחאות דואר.

¹ חוקי א"י, כרך ב', פרק קס"ו, עמ' 1155.

² ע"ר מס' 652 מיום 14.12.36, תוס' 1, עמ' 283.

³ ע"ר מס' 1154 מיום 18.12.41, תוס' 1, עמ' 125.

בחוק הקיים ישנן הוראות הנוגעות להמחאות דואר ולפקדונות הסכון. שירות של המחאות דואר נהוג לפי הסעיפים 20—23 לפקודת בתי הדואר. לשם עידוד החסכון הקימה ממשלת המנדט בנק הסכונות על פי פקודת החסכונות של בתי הדואר של פלשתינה (א"י), 1941; אך שירות זה לא השיג את מלוא מטרתו. מאחר שמגמת הפקודה היתה להעביר לפחות שני שלישים מסכומי החסכונות של תושבי הארץ לבריטניה. לשם השקעתם בניירות ערך ממשלתיים בריטיים.

לפי החוק המוצע יוטלו שני השירותים האמורים (המחאות-דואר ופקדונות-הסכון) על המוסד החדש, בנק הדואר, ויצורף אליהם שירות שלישי, הנהוג במספר רב של מדינות ושאין לו תקדים בארץ; הנהלת השבונות-סילוקים, שבאמצעותם יוכל כל בעל חשבון לסלק את תשלומיו השוטפים בלי שיוזקק למומנים (סעיף 2).

בנק הדואר — שיפעל, כאמור, במסגרת שירותי הדואר — יסתייע בעיקר בבתי הדואר ובסוכנויות הדואר הקיימים, שעל ידי כך יגיע שירותו למספר רב ביותר של תושבים ולמקומות המרוחקים ביותר ממרכזי התנועה (סעיף 3). עובדי בנק הדואר דינם יהיה כדין שאר עובדי הדואר; הם יהיו נתונים למרותו המינהלתית של המנהל הכללי של הדואר, וכל הדינים החלים לפי החוק על עובדי הדואר יחולו גם על עובדי בנק הדואר (סעיף 18).

הנהלת בנק הדואר תישען על מועצת בנק הדואר שבה יהיו, מלבד יושב ראש הבנק ונציגי המשרדים הנוגעים בדבר, גם 3 עד 5 מומחים שיתמנו על ידי שר התחבורה מתוך הציבור (סעיף 5). למועצת בנק הדואר גועד תפקיד מיוחד בשמירה על טובת הציבור בענין הריבית על פקדונות ודרכי ההשקעה של כספי בנק הדואר.

אחריותו וחובותיו של בנק הדואר הן לכל דבר כאחריותו וכחובותיו של בנקאי פרטי; אלא שבנק הדואר שוחרר בחוק מן האחריות לנוקים מחמת איחורים — הוראה שבנקאי פרטי נוהג לכללה בתנאי ההתקשרות שבינו ובין לקוחותיו (סעיפים 9 ו-12).

המסמכים המשמשים לעסקות בנק הדואר לא יהיו ניתנים להעברה מיד ליד בדרך מסירה או בדרך הסבה; הדרך היחידה להעברת מסמכים כאלה היא לשם גביה על ידי בנקאי (סעיף 7).

נקבע שיעור יציב לריבית. הבנק ישלם על חסכונות ריבית של שני אחוז לשנה. אין להפחית את שער הריבית אלא על ידי תיקון החוק; העלאת שער הריבית אפשרית בהתייעצות עם מועצת בנק הדואר ובהסכמת ועדת הכספים של הכנסת (סעיף 6).

הכללים להשקעות כספי בנק הדואר ייקבעו — לאחר התייעצות עם מועצת בנק הדואר — על ידי שר האוצר, בהסכמת שר התחבורה (סעיף 13).

הוצאות השוטפות לקיום השירותים יכוסו מן ההכנסות השוטפות של בנק הדואר (אגרות וריבית על השקעות); עודף ההכנסות ישמש ליצירת קרן שמורה; כל גרעון יכוסה מתוך אוצר המדינה (סעיף 14).

המדינה ערבה לכל התחייבויותיו הכספיות של בנק הדואר (סעיף 15).

כדי לאפשר את פיתוחו של בנק הדואר בהדרגה, נקבע שכל שירות משלושת שירותי הבנק (פקדונות, סילוקים, המחאות) לא יופעל אלא אחרי שתיתן הודעה על כך מטעם שר התחבורה (סעיף 17).

החוק המוצע קובע הוראות בנוגע לעבירות הקשורות במסמכי בנק הדואר וענישתן. ואלה ההוראות:

(א) סעיף 337 לפקודת החוק הפלילי, 1936, קובע, בין השאר, שהמויף «פקודה לתשלום כסף על ידי אדם העוסק בעסקי בנק» יהיה צפוי למאסר עולם; לפי החוק המוצע —

הקובע שמסמך להעברת כספים או להוצאת כספים מחשבון בבנק הדואר, יראו אותו כפקודה כזאת — יהיה גם המזיף מסמך כזה צפוי למאסר עולם ;

(ב) פרק מ' לפקודת החוק הפלילי, 1936, דן בעבירות שונות ביחס לשטר־כסף (בנקוטים), כגון: זיופם, היקוים, הוצאתם שלא כחוק, קלקולם והחזקת מכשירים והמרים לזיופם; לפי החוק המוצע — הקובע שהמחאת דואר דינה כדין שטר־כסף — יהיה העובר עבירות אלה ביחס להמחאת דואר צפוי לאותם הענשים שלהם צפוי העובר אותן לגבי שטר־כסף (סעיף 19).

שילוב העבירות הקשורות במסמכי בנק הדואר בתוך מערכת העבירות של פקודת החוק הפלילי, 1936, יאפשר ביטול ההוראות הפליליות המיוחדות להמחאות כסף, ולהמחאות דואר הכלולות עתה בסעיפים 90 — 93 לפקודת בתי הדואר (סעיף 22).

הצעת החוק נערכה בהתייעצות עם נציגים של כמה מוסדות בנקאיים, שיהד עם נציגי הממשלה היוו מועצה לתכלית זו, כמתכונתה של מועצת בנק הדואר המוצעת בחוק.

